మారిన మనస్సు

శ్రీమతి: టి. శకుంతల

[సామాన్యంగా క్రొత్తగా కాపరానికి వెళ్లిన ప్రతికొత్త కోడలి మనసులోనూ కలిగే సంచలనమే యిది. క్రొత్త వాతావరణంలో ఆమె దృష్టి తన భర్తపైన. తనపైన మాత్రమే కేంద్రీకరించ బడియుంటుంది. భర్త బంధువులపై అభిమానమనేది, క్రమంగా, ఆత్మశిక్షణమీద అలవడేదిగాని, సహజంగా, అప్పటికప్పుడు పుట్టేదికాదు. ఈ కథలో సుధవలె అందరూ తమ మనసును శిక్షించుకోకలిగితే, అత్తకోడండ్ర మధ్య, ఆడబడుచుల మధ్య సామాన్యంగా కలిగే మనస్పర్థలు, తగువులాటలు సంభవించక, హైందవగృహము శాంతి కునికిపట్టె కాగలదు.]

సుధ కాపురానికొచ్చి ఏడాది అయిందేమో! ఈ యేడాది నుంచీ తనకి యింకొకరితో సంబంధం, అవుసరం వున్నట్టే తోచలేదు. పగలల్లా తను సింగారించుకోవడం, యేదో పుస్తకాలు చదవడం అల్లుకోవటం—యీపనులే కాని తనకి ఒకళ్లతో మాట్లాడవలసిన పనేలేదు. భర్త తనని యెంత ప్రేమగాచూస్తాడో తనకే తెలుసు. తనను ఒక ప్రాణంగా చూస్తాడు. తనకుకూడా భర్త అంటే యెంత ప్రేమో చెప్పలేదు. తన ప్రాణంకూడా లెఖ్ఖపెట్టనంత అధికంగా ప్రేమిస్తోంది అతనిని. చూచేవాళ్లు యిద్దరినీ యెంతో ఆనందంగా చూస్తారు. అన్నీ బాగుండగా తనమనస్సు యిప్పుడెందుకు బాధపడాలి? సుందరమ్మకూడా కోడలు రావాలి, తన యిల్లు కలకల్లాడాలని ఉత్సాహ పడేమనిషే. కాని యిన్నాళ్లనుంచీ సుధ తన అత్తగారిమాట యేమన్నా ఆలోచించిదా? తన సంతోషం తనభర్త సంతోషమే కాని యితర విషయాలు తను ఎన్నడూ పట్టించుకోలేదు. అవి అన్నీ తనకు అనవసరంగా తోచాయి. మురళికికూడా యీ ఏడాదితో చదువు పూర్తి అయింది. రేపో మాపో ఉద్యోగం రావచ్చు. తన భర్త ఒక్కడినీ ప్రేమించడమే కాని, అతనికి సంబంధించిన బంధువులను ఆప్యాయంగా చూడాలని సుధకు తోచలేదు. వాళ్లకికూడా తన బాధ్యతేమీ లేదనే తనవూహ.

కొండంత ఆశపెట్టుకున్న సుందరమ్మ కోడలి వైఖరికి కుంగిపోయింది. ఆవిడ ఆడపిల్లలు లేక పోయినా కోడలు అన్నిలోపాలూ సర్దుకుంటుందని అనుకుంది. సుధ ముభావం సుందరమ్మకి ఎంతో ఆశ్చర్యమేసింది. తనంటే విరోధమా? విరోధ పడడానికి కారణం యేమీ కనపడదే! పనిపాటులు చెయ్యనక్కరలేదు. తనే చేసుకుటుంది. భర్తదగ్గర లేదని దిగులా సుధకి? తనతో మాట్లాడకపోతే దిగులు పోతుందా? తన రోజులకీ, తన కోడలు రోజులకీ సహస్రం తేడా కనిపించింది. అట్లా అని కొడుకుతో చెపితే! వాడి మనస్సు యిద్దరిమధ్య పడి నేగడమే కాని వేరేమీ లేదు. సుందరమ్మ ఓర్పుగల మనిషి అవడంవల్ల కాలం దొర్లుతోంది.

సుధ చక్కని పాపనెత్తుకుని అత్తవారింటికి వచ్చింది. పిల్లవాడికి మూడవ మాసం. వాడికి అస్తమానం జలుబు, దగ్గు ఏంచెయ్యాలో తనకు తెలియదు. చిన్న చిన్న వాటికి డాక్టర్లు అంత శ్రద్ధగా మందు యివ్వరు. ఒకనాడు పాపకి కడుపునొప్పి వచ్చి తెల్లవార్లూ యింటిల్లపాదికీ నిద్దర్లు లేవు. సుందరమ్మే పిల్లవాణ్ణి ఒళ్లో పెట్టుకుని యేదో తనకితోచిన మందువేసి నిద్రపుచ్చింది. ఇదివరకు తన భాధ్యతంతా తన భర్తదే అని తనవూహ. కాని సుందరమ్మ యింతశ్రమ తన పిల్లవాడినిగురించి పడి, యింతశ్రద్ధ యెందుకు తీసుకుంటుంది! తనమీద, తన పాపమీద ఎంత ఆపేక్ష ఆమెకి! తనకు యితరుల సహాయం అక్కర లేదనుకొంది. ఇప్పుడు ప్రతి విషయంలో సుందరమ్మ సలహా తీసుకోవాలి. లేకపోతే ఆపని విషమిస్తుందేమో! తనకి ఏ విషయాల్లోనూ అనుభవం లేదు. తన భర్తమాత్రం యేంచేస్తాడు? పగలల్లా ఆఫీసుపని సాయత్రం యింటికిరావటం. తనతో కాస్సేపు అప్యాయతగా మాట్లాడం మళ్లా బయటకు షికారుకిపోవడం. ఏదన్నా పిల్లవాడివిషయం అడిగితే "అమ్మనడగమని" సమాధానం చెప్తాడు. అడగనంటే ఎక్కడ మనస్సు కష్టపడతాడో! అయినా తన మనస్సెందు యిట్లా కప్పిపుచ్చి కాలం దొర్లించటం తనకి కష్టంగా లేదూ? బహుశా తనిప్పుడు బాధ పడుతున్న విషయమదే నేమో! తెలుసుకోకుండా వుంది తను. అయినా యింట్లో వాళ్లమీద తనకెందుకంత భేదం?

సంసారంలో అనేకమందిని ప్రేమతోను, యిష్టంతోనూ చూడవలసిన బాధ్యత తనమీదలేదూ? చదువుకున్న తనకే యీ మాత్రం తోచకపోవటం తనకే అసహ్యమనిపించింది. ఆమాట తలుచుకుంటేనే తన మనస్సుకదోలాగుంది. వాళ్లు మాత్రం తనకి అక్కర లేనివాళ్లా? తనమీద యెన్నో ఆశలు పెట్టుకుని వుంటారు. తన యీ ప్రవర్తన వాళ్లకెంత బాధ కలిగించిందో? తనకిప్పుడు ఏమిటి దారి? ఎట్లా వాళ్లతో కలిసి మాట్లాడ కలదు? తనబుర్ర చాలా దిమ్ముగావుంది.

రెండు సంవత్సరాలుగడిచేటప్పటుకి సుధ నెమ్మదిగా ఒక్కొక్క పనే తనమీద బాధ్యత వేసుకుని చేసుకోవటం అలవాటు చేసుకుంది. సుందరమ్మకి కోడల్లో కలిగిన యీ మార్పుచాలా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అయినా ఆవిడ యేమీ కలుగచేసుకునేదికాదు. సుధకిమాత్రం మధ్య మధ్య తన పాత భావాలు మనస్సులో బాధిస్తూ వుండేవి. చదువుకున్నది కాబట్టి మనస్సుకి బుద్ధిచెప్పుకొని ధైర్యం తెచ్చుకునేది.

ఇప్పుడు ప్రతిపనీ, ప్రతివిషయం తనకి చాలా సంతోషాన్ని యిస్తున్నాయి. గృహంలో గృహిణికి ఏయే బాధ్యత లుంటాయో తెలుసుకోకలిగింది. ఇంటికి యెవరు వచ్చినా సంతోషంతో మాట్లాడటం, బంధువులతో ఆప్యాయతగా వుండటం, అత్తగారిని ప్రేమతోను గౌరవంతోనూ చూడటం, యివన్నీ తనకిప్పుడెంతో ఆనందాన్ని, సౌఖ్యాన్ని యిస్తున్నాయి. ఇప్పుడు సుందరమ్మగారు కూర్చున్న చోటు నుంచి కదలవలసిన పని లేదు. సమస్తం సుధ సర్దుకు పోగలదు. మనుమడిని దగ్గర పెట్టుకుని ఆడుకోవటం సుందరమ్మకి పనిగా యేర్పడింది. సుధ అంటే సుందరమ్మకి కన్న కూతురుకంటే యెక్కువ ప్రేమ. సుందరమ్మంటే సుధకి అమితగౌరవం. ఇక భార్యాభర్తల అన్యోన్యం చెప్పడానికే వీలులేదు. ఆ చంటి పాప ముద్దులతో ఆ గృహమే ఒక స్వర్గంగా తయారయింది. కాని సుధలో కలిగిన యీ మార్పుకి కారణం యేమిటా అని సుందరమ్మ అప్పుడప్పుడు ఆలోచిస్తూ వుండేది. సుధకూడాతన పూర్వ ప్రవర్తన జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా సిగ్గుపడుతూ వుండేది.

★

నిర్వేదము

'సత్య'

సాగడినాక నట్టనడి
    సంద్రము లోనికి నెట్టి, బిట్టుగా
సాగిలి ఏడ్చి యేడ్చి, కడ
    సారికరమ్ములు మోడ్చి ప్రేయసీ
[illegible] ; పరి
    కింప మదియు మనోజ వేదనా
సాగర మింకి పోవునటె?
    సౌహృది కియ్యది యెట్లుసాగునే?
అద్దమరేయి మేలుకొని
    హాయిగ పాడెడి వీణపాటలో
నెద్దియొ మూగ భావనము
    నింపుగ నింపెదు నిన్నుగాంచి, నే
ముద్దిడ బోవ; హస్తములు
    ముందుగ నడ్డినసన్ని వేళమే
ముద్దరవైచుకొన్న యది;
    మోహనమూర్తి! మదిన్ గదలుచ్చున్
    [illegible]
    క్షణము క్షణముకు మనసు చంచలము చెందు
    కడకు నిద్రింతునెట్టులో కన్ను మూసి;
    కలను గన్పించగలవను కాంక్షతోడ.
    కాంక్షలన్నియు ప్రేమపై ఆంక్షలౌచు
    గడచిపోయెను యిట్టులే కాలమెల్ల;
    నీవు లేనట్టి వికతనేస్తుండ నేను
    యెట్లుసాగింతు జీవితాన్నింకమీద——.

([illegible]).

★